

Natuurrapport

2023

SAMEN WERKEN AAN HET VLAAMSE
BIODIVERSITEITSBELEID VAN DE TOEKOMST

UITDAGING 1: SCHADE DOOR DROOGTE EN
OVERSTROMINGEN BEPERKEN

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

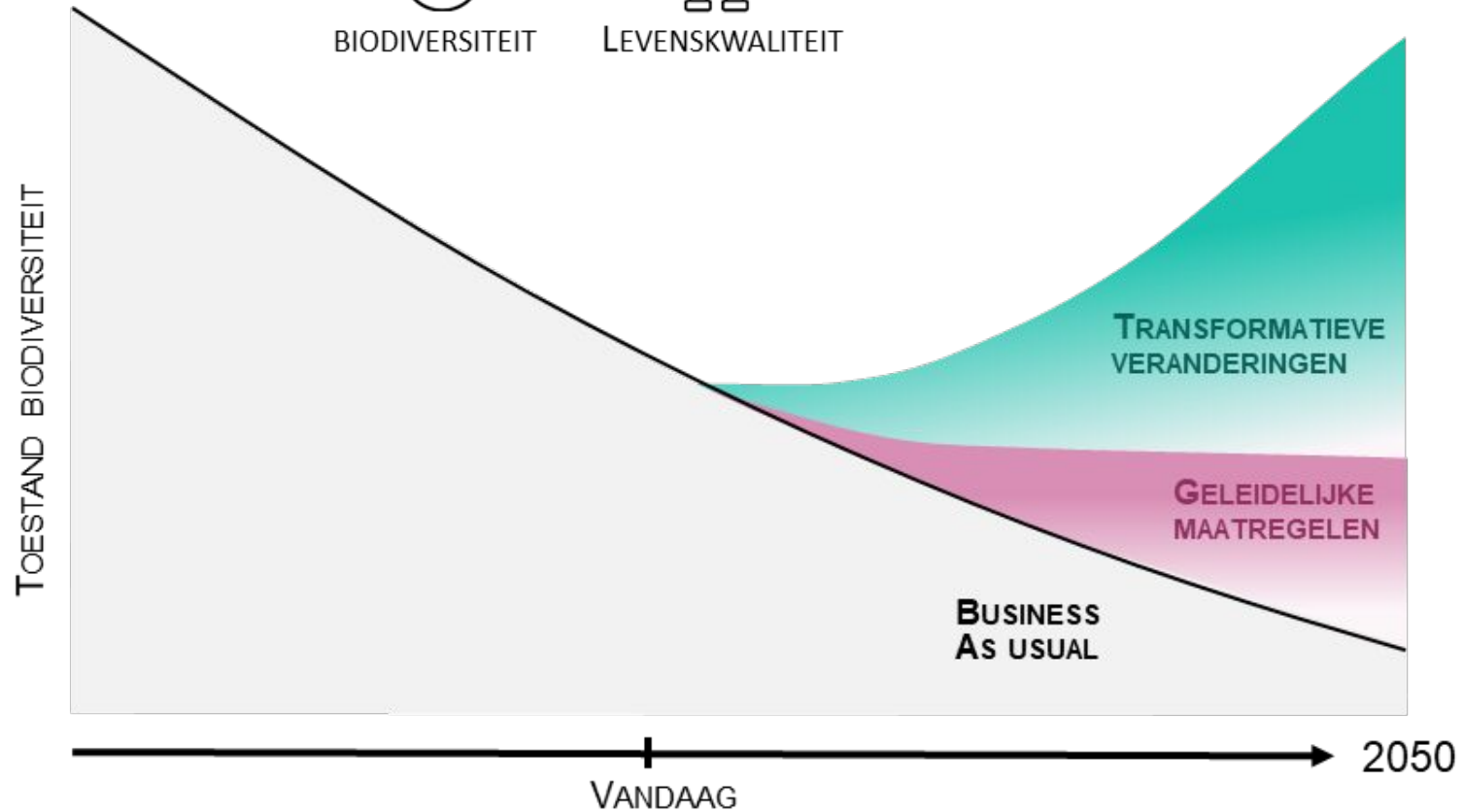
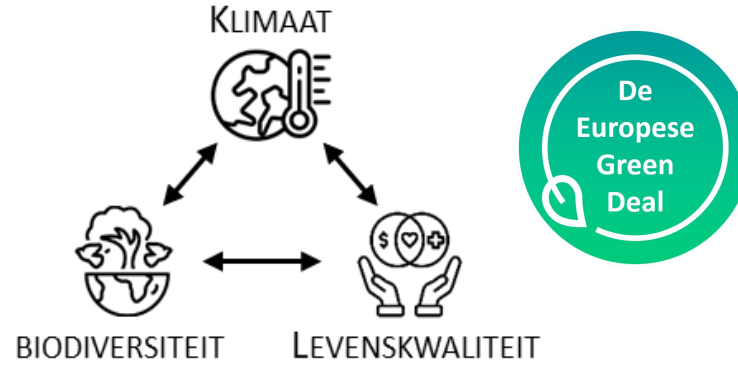

Vlaanderen
is wetenschap

Vlaams Parlement, 18 september 2023

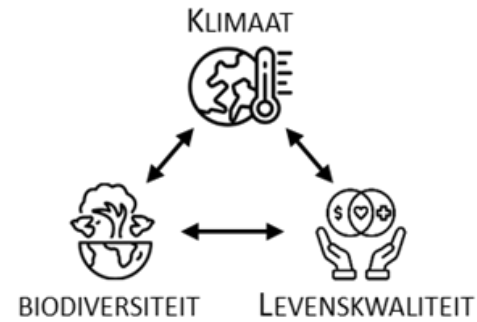
HET NATUURRAPPORT 2023

SAMEN WERKEN AAN HET VLAAMSE BIODIVERSITEITSBELEID VAN DE TOEKOMST

SAMEN WERKEN AAN HET VLAAMSE BIODIVERSITEITSBELEID VAN DE TOEKOMST

Uitdaging

Schade door
droogte &
overstromingen
beperken

Uitdaging

Klimaat-
verandering
tegengaan

Uitdaging

Samenhangend
Natuur-
Netwerk
creëren

Uitdaging

Leefbaarheids-
steden
verbeteren
door NBS

A photograph of a residential street in Belgium that has been severely flooded. The water is murky brown and reaches up to the windows of the brick buildings. Several trees are partially submerged, and water is seen gushing out of various openings in the buildings, including a door and a window. The scene is captured in bright daylight.

SCHADE DOOR DROOGTE EN OVERSTROMINGEN BEPERKEN

Watersnood - Vildaphoto

SCHADE DOOR DROOGTE EN OVERSTROMINGEN BEPERKEN

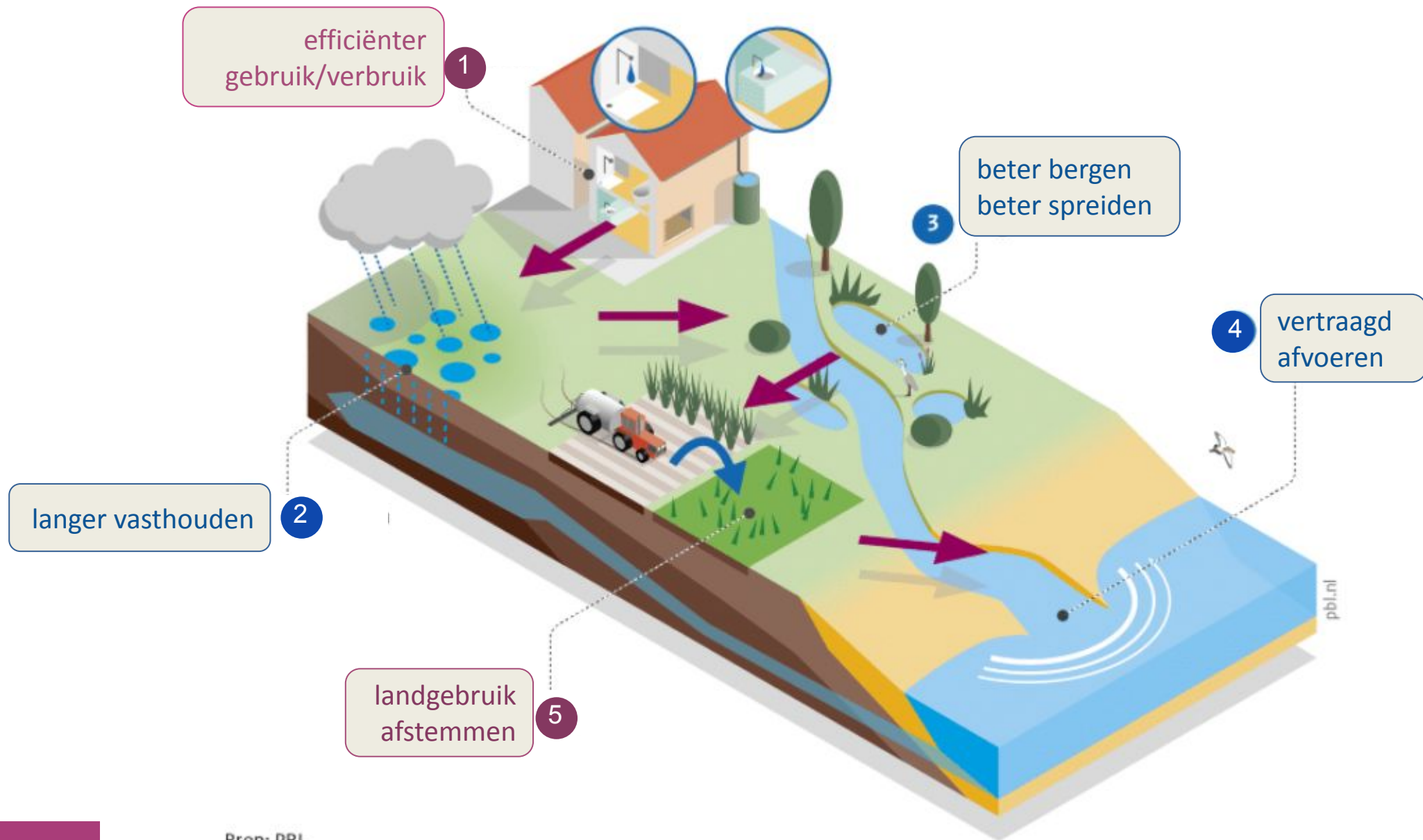

enkele cijfers...

- **neerslag:** 25% drainage en 10% afstroming riolering
- **risico:** 13% overstroombaar gebied, 550.000 mensen
- **waterbom:** tot 8 miljard euro schade
- **droogtes (17-18-19-20-22):** 10 tot 150 milj euro landbouwschade
- **natuurschade:**
  - > 50% N2000 habitats en soorten bedreigd door droogte
  - **mismatch natuurdoelen/overstromingsrisico: tot 4000ha**

Vlaanderen
is wetenschap

Bron: PBL

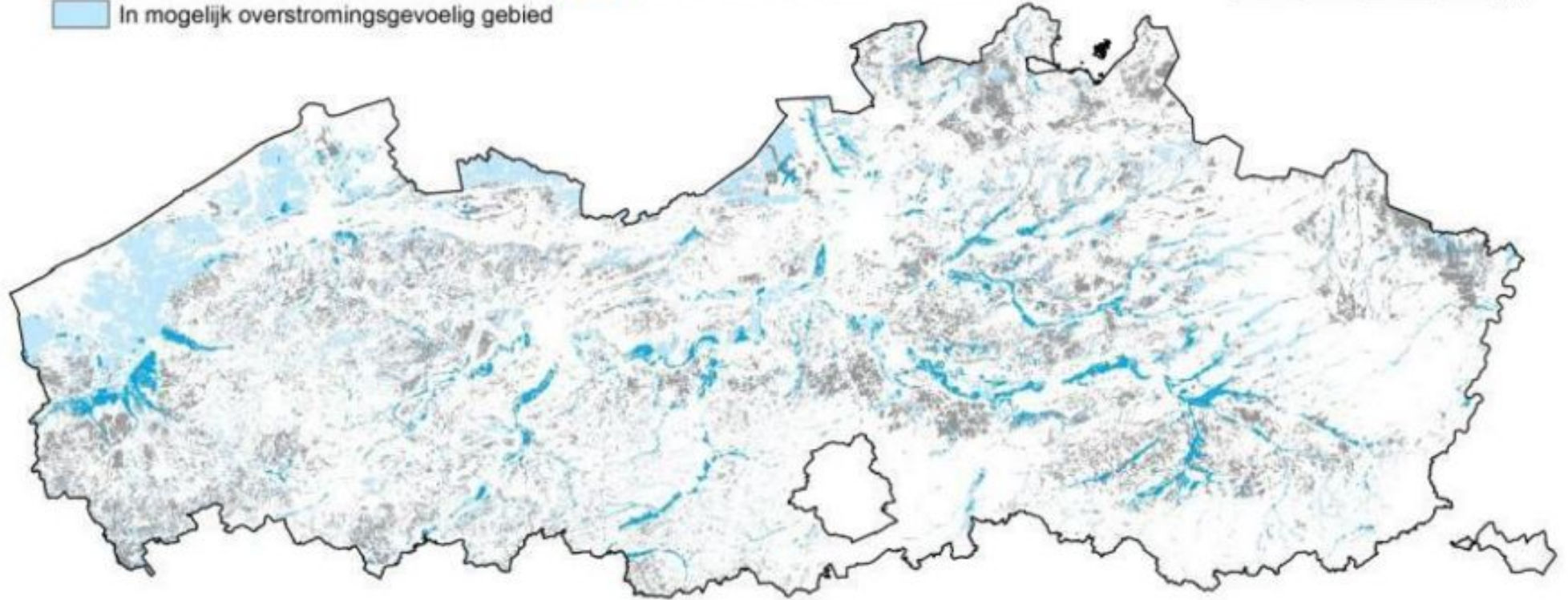
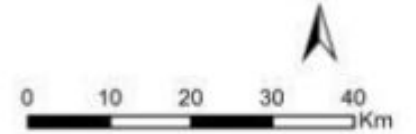
Klimaatadaptatie vraagt om uitbreiding van de traditionele trits 'vasthouden-bergen-afvoeren' naar de vijfslag 'besparen-vasthouden-bergen-aanpassen-afvoeren' (bron:PBL)

SCHADE DOOR DROOGTE EN OVERSTROMINGEN BEPERKEN

Waterconserveringsgebieden

- Buiten overstromingsgevoelig gebied
- In mogelijk overstromingsgevoelig gebied
- In effectief overstromingsgevoelig gebied

Vlaanderen
is wetenschap

SCHADE DOOR DROOGTE EN OVERSTROMINGEN BEPERKEN

WAT ZIJN DE BELEIDSDOELEN EN BELEIDSKADERS?

Europa

- KRW 2000: goede ecologische toestand 2027
- Biodiversiteitsstrategie: 25.000 km vrijstromende rivieren tegen 2030
- Natuurherstelwet: herstel wetlands, vernatten venen, herstellen N2000

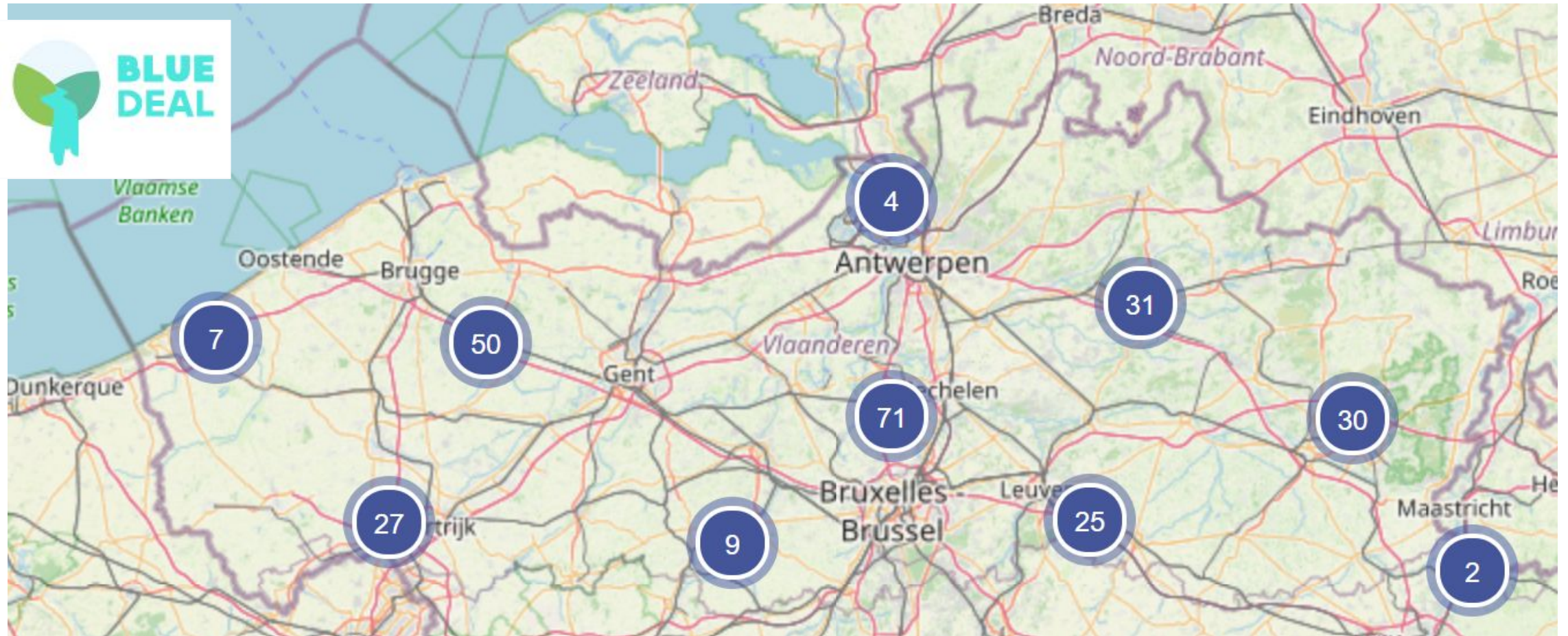

Vlaanderen

- Kaderdecreet DIW 2003: naar waterwetboek?
- GEEN expliciete kwantiteitsdoelen
- Blue deal: extra middelen voor robuuste watersystemen
- Klimaatadaptatieplan 2030: inzetten op aanvullen grondwater

SCHADE DOOR DROOGTE EN OVERSTROMINGEN BEPERKEN

VAN BARRIÈRES NAAR OPLOSSINGSPADEN

Ruimte voor
natuurlijke
dynamiek

Actief
grondenbeleid

Echte beleids-
integratie

Capaciteit voor
transformatief
beleid

Doode bemden - Vildaphoto

SLEUTEL = systeembenadering, herstel natuurlijke processen

**Ruimte voor natuurlijke
dynamiek**

Beverdam Tappelbeek - Provincie Antwerpen

SLEUTEL = systeembenadering, herstel natuurlijke processen

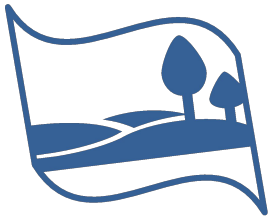
Watersysteemherstel

is randvoorwaarde om natuur- en klimaatdoelen te realiseren;
is omgaan met dynamiek en onzekerheid

- blijf werken met **natuurlijke (bekken)grenzen**
- **operationeel kader** voor waterkwantiteitsdoelen
- werk ook **op het land** vanuit systeemkennis
- maak **doelen**
  - samen
  - adaptief, procesgericht, helder en evalueerbaar
  - structurele financiering

SLEUTEL = gebrek aan ruimte

**Actief
grondenbeleid**

“We hebben geen goede wetgeving voor de ruimtelijke ordening en dat krijg je niet rechtgetrokken met aanpassingen van het waterbeleid. ... Het zwaartepunt ligt bij het eigendomsrecht en dat maakt het moeilijk om in te zetten op publieke functies.”

Moerasbos - Vildaphoto

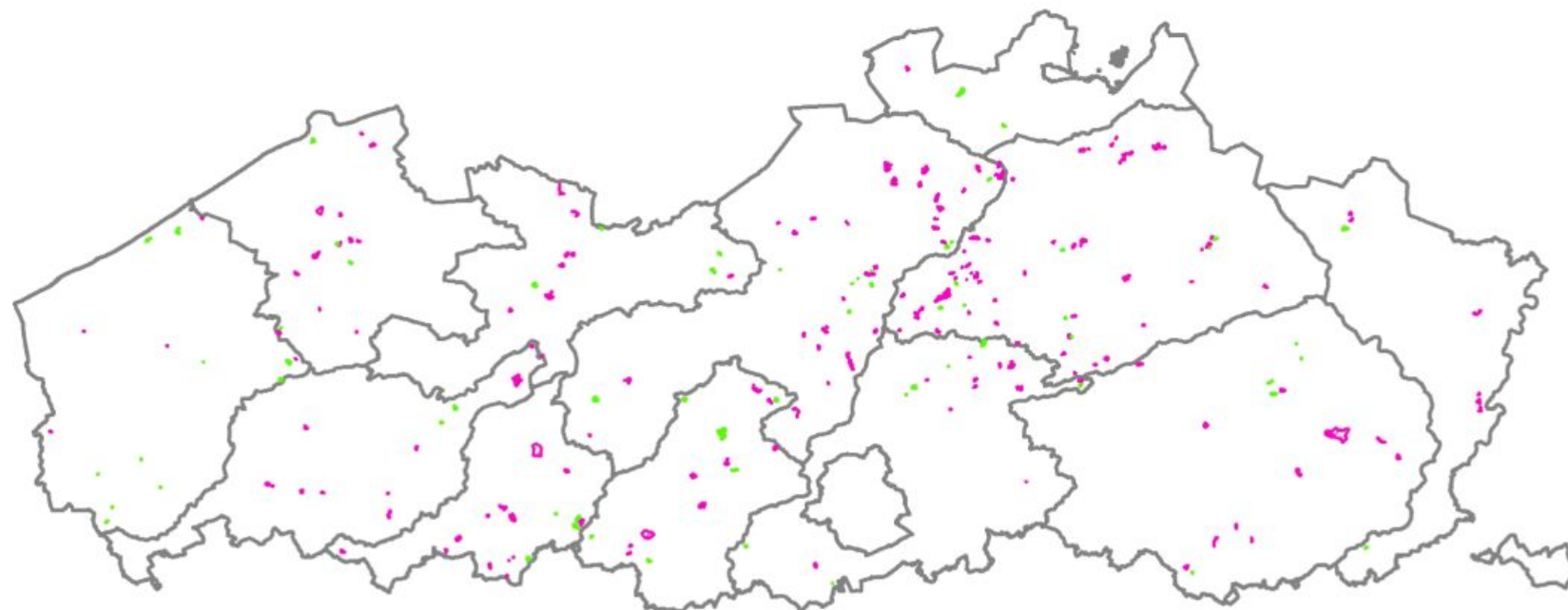

SLEUTEL = gebrek aan RUIJITE

waterbeleid = “land”beleid

- zet **gronden van de overheid** in voor watersysteemherstel en **beloon dat**;
- maak **watertoets** bindend;
- planningsinstrumenten & regelgeving RO beter aanpassen:
  - maak **overdruk op heel het gewestplan** met randvoorwaarden voor water;
  - herbekijk de planschade
- inperken schade **vrije teeltkeuze...**
- **beloon goede praktijken**

Signaalgebieden

Legende

 Bekkengrens

Signaalgebieden

 Bouwrijke opgave

 Verscherpte watertoets

Dialog 1:

adaptief beleid versus **verworven rechten & vrijheden**

Hoe kan je dynamische doelen en flexibiliteit inbouwen in je herstelproces en toch verworven rechten en vrijheden zoveel mogelijk beschermen

Warmbeek - aanleg meanders - VMM

adaptief beleid versus rechtszekerheid

Hoe kan je dynamische doelen en flexibiliteit inbouwen in je herstelproces en toch verworven rechten en vrijheden zoveel mogelijk beschermen

Zorg bij complexe uitdagingen voor **adaptieve doelen** en **flexibiliteit** tijdens het proces. Daar ligt de kern van de oplossing.

Stem natuur-, landbouw- doelen af op je **water- en klimaatplan** en niet omgekeerd. Enkel zo zorg je voor een duurzame toekomst.

Leg heldere **aftoetsbare waterdoelen** vast, zodat ook iedereen van bij de start zijn **rechten en plichten** kent en zijn taken kan uitvoeren.

Zorg voor **rechtszekerheid** door je water- en klimaatplan maximaal af te stemmen op het de huidige vergunningen en rechten. Enkel zo creëer je **draagvlak**

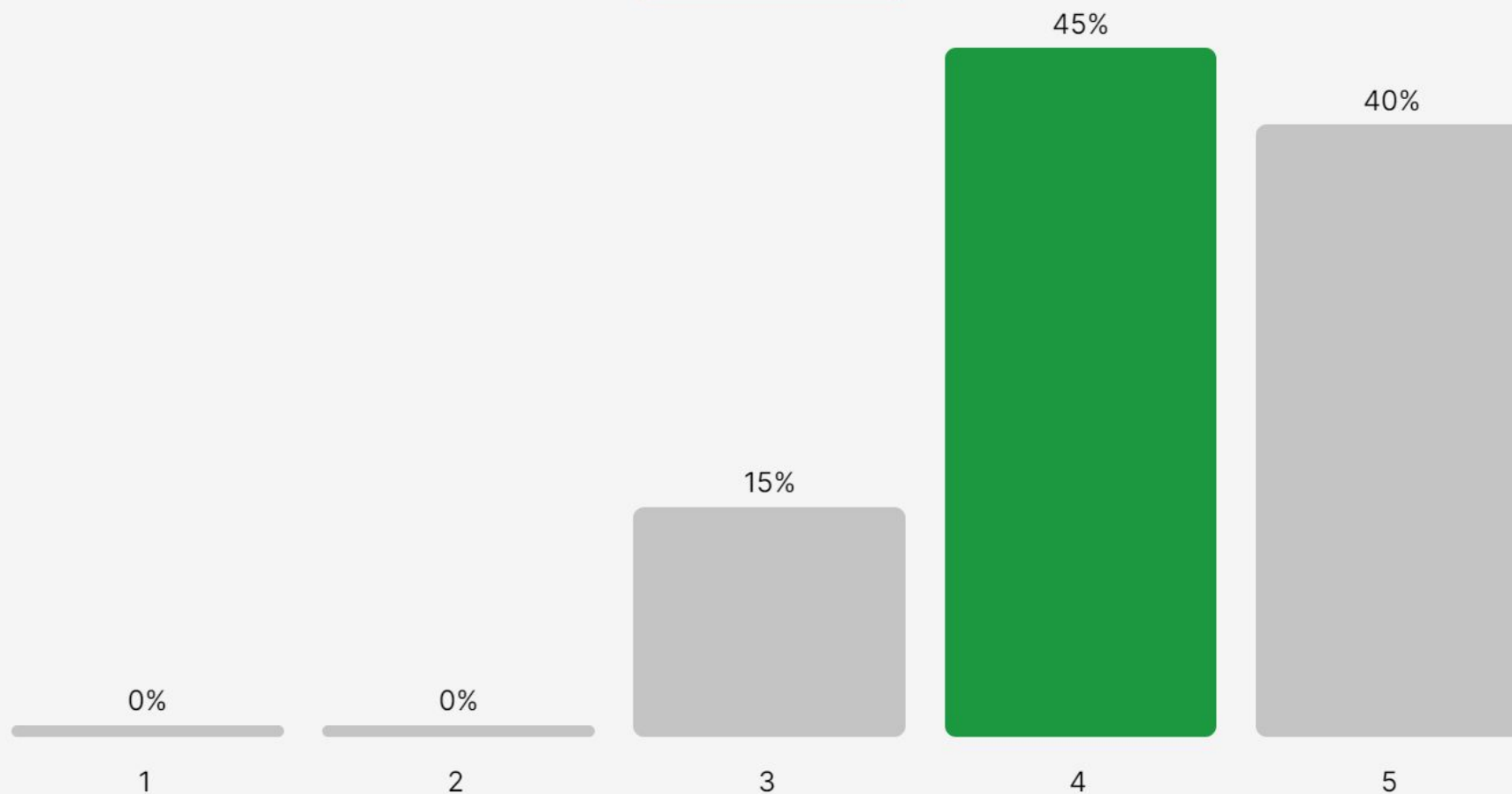

Join at
slido.com
#3886 900

Maak de watertoets bindend

1 - helemaal oneens 5 - helemaal eens

Score: ★ 4.3

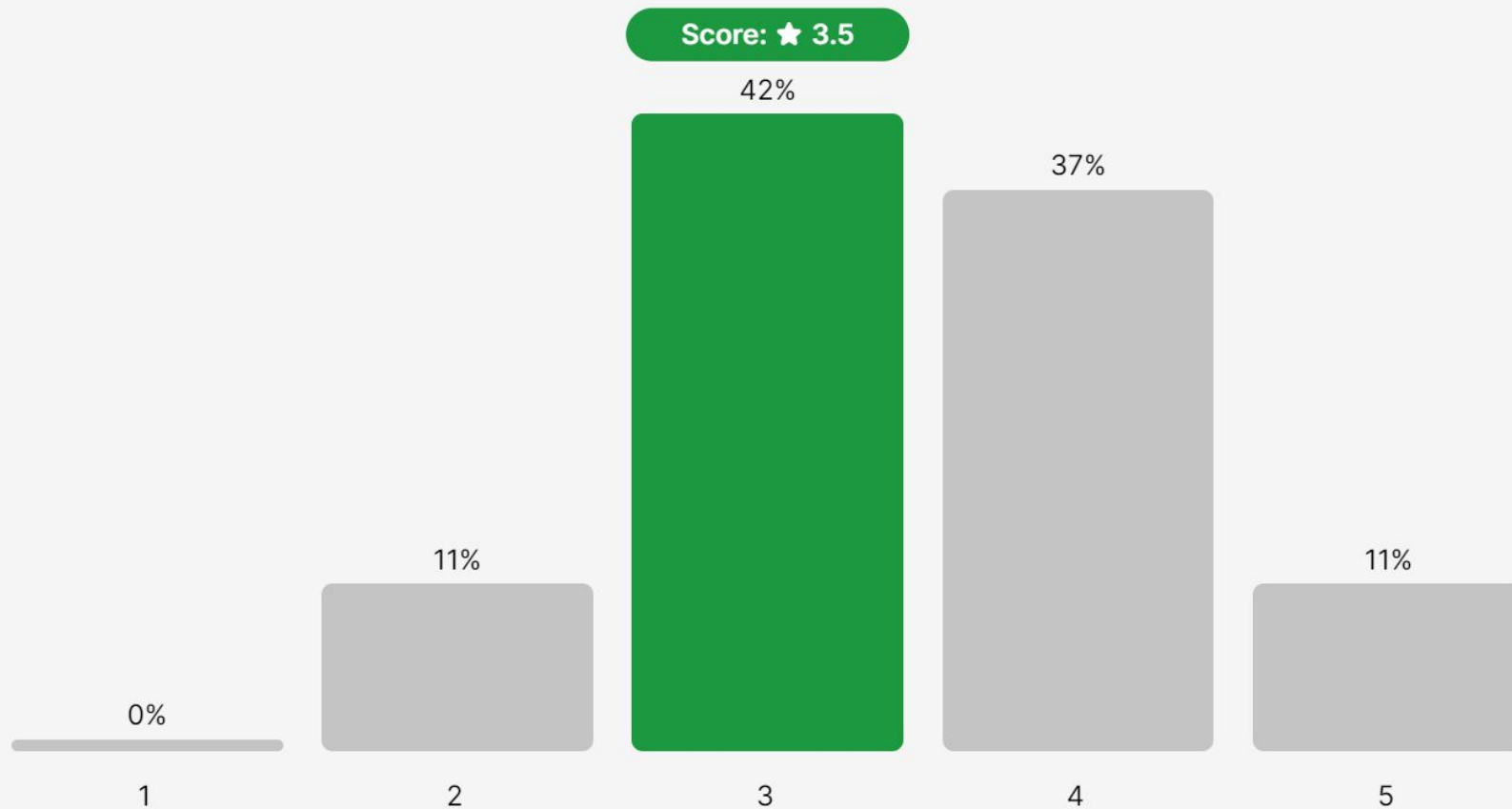

Join at
slido.com
#3886 900

Natuurdoelen moeten overal aangepast worden aan de risico's op droogte en overstromingen.

1 - helemaal oneens 5 - helemaal eens

Vlaanderen
is wetenschap

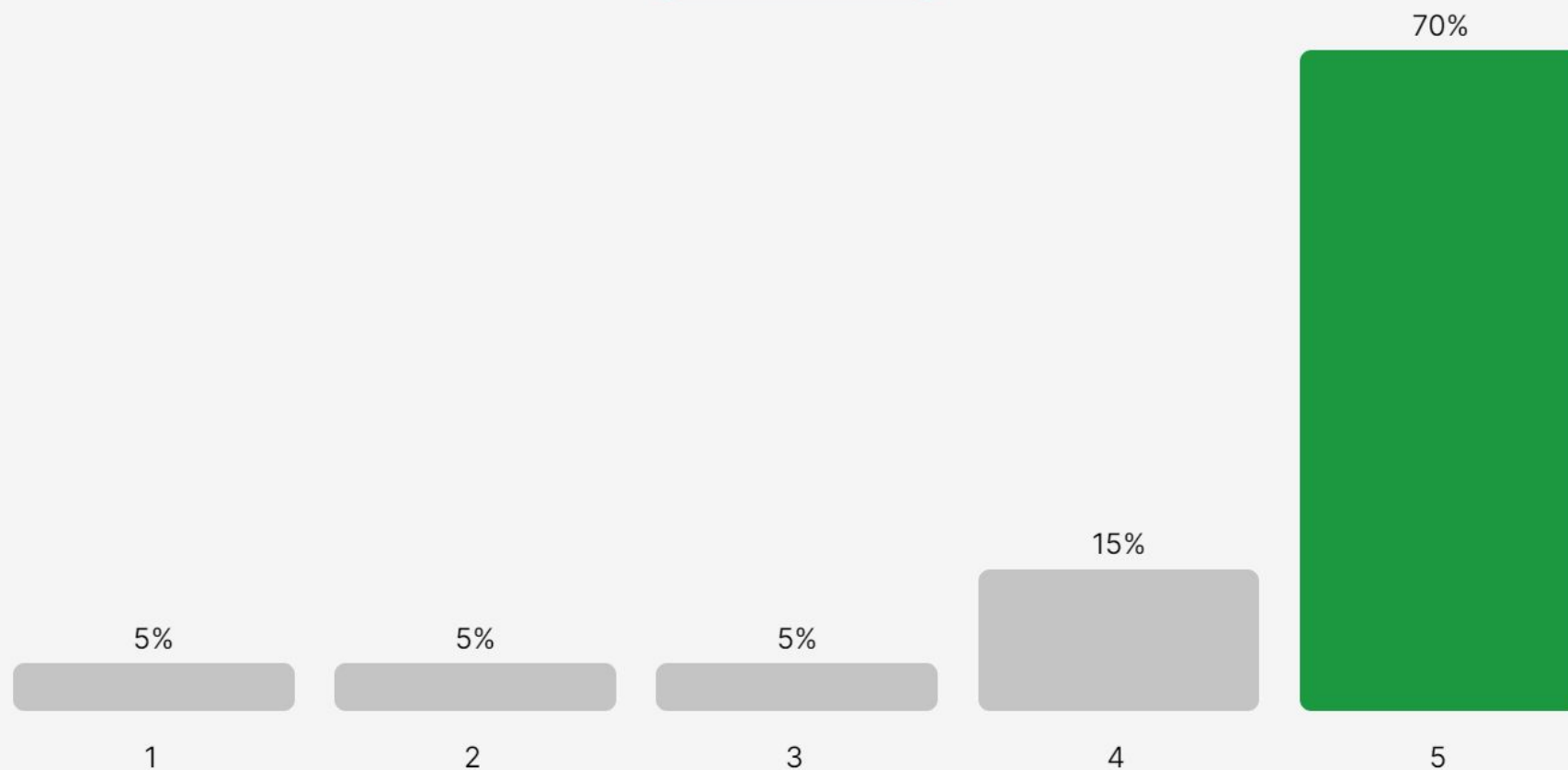

Join at
slido.com
#3886 900

Leg een blauwe laag over heel het gewestplan met aangepaste voorschriften vanuit het watersysteem

1 - helemaal oneens 5 - helemaal eens

Score: ★ 4.4

slido

Maak de watertoets bindend

① Click **Present with Slido** or install our [Chrome extension](#) to activate this poll while presenting.

slido

Natuurdoelen moeten overal aangepast worden aan de risico's op droogte en overstromingen.

① Click **Present with Slido** or install our [Chrome extension](#) to activate this poll while presenting.

slido

**Leg een blauwe laag over heel het gewestplan met
aangepaste voorschriften vanuit het watersysteem**

① Click **Present with Slido** or install our [Chrome extension](#) to activate this poll while presenting.

Natuurrapport

2023

SAMEN WERKEN AAN HET VLAAMSE
BIODIVERSITEITSBELEID VAN DE TOEKOMST

PAUZE

UITDAGING 1: SCHADE DOOR DROOGTE EN
OVERSTROMINGEN BEPERKEN

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Vlaanderen
is wetenschap

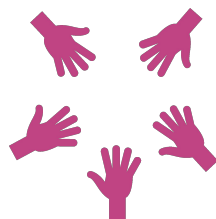
Vlaams Parlement, 18 september 2023

SLEUTEL = capaciteit voor geïntegreerd beleid

Capaciteit voor
transformatief
beleid

Echte
beleidsintegratie

Echte
beleidsintegratie

Capaciteit voor
transformatief
beleid

SLEUTEL = capaciteit voor maatwerk

maatwerk voor gebiedsgerichte aanpak =

capaciteit tot samenwerking tussen bestuurslagen, beleidsdomeinen en sectoren

- **Waterwetboek:** breng alle waterwetgeving samen
- **Waterschappen:** leg het beheer in één hand
- **Bekkenhuizen voor de toekomst:** alle gebiedsplanners en beheerders onder één dak
- **Capaciteit:** complexiteit vergt mensen en middelen, **verschuif middelen** naar watersysteemherstel

Vlaanderen
is wetenschap

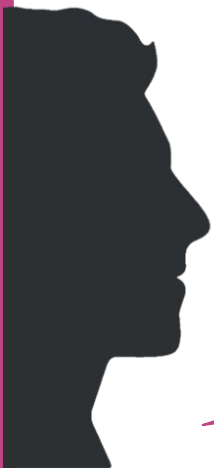
verkokering sectoren versus transversaal beleid

Waterschappen leggen al het waterbeheer in één hand. Dat zorgt voor een effectiever waterbeleid.

Werk met **gebiedscoalities** en zet alle beheerders en sectorverantwoordelijken samen

Vermijd logge structuren. Geef voldoende vrijheid aan de **lokale beheerders** en zorg voor coördinatie

Werk met **randvoorwaarden** voor waterbeleid en laat de invulling over aan de sectoren.

Dialog 2:

Verkokering sectoren versus transversaal beleid

Hoe kan je samenwerking over de beleidsdomeinen heen organiseren en toch de lokale expertkennis voldoende integreren.

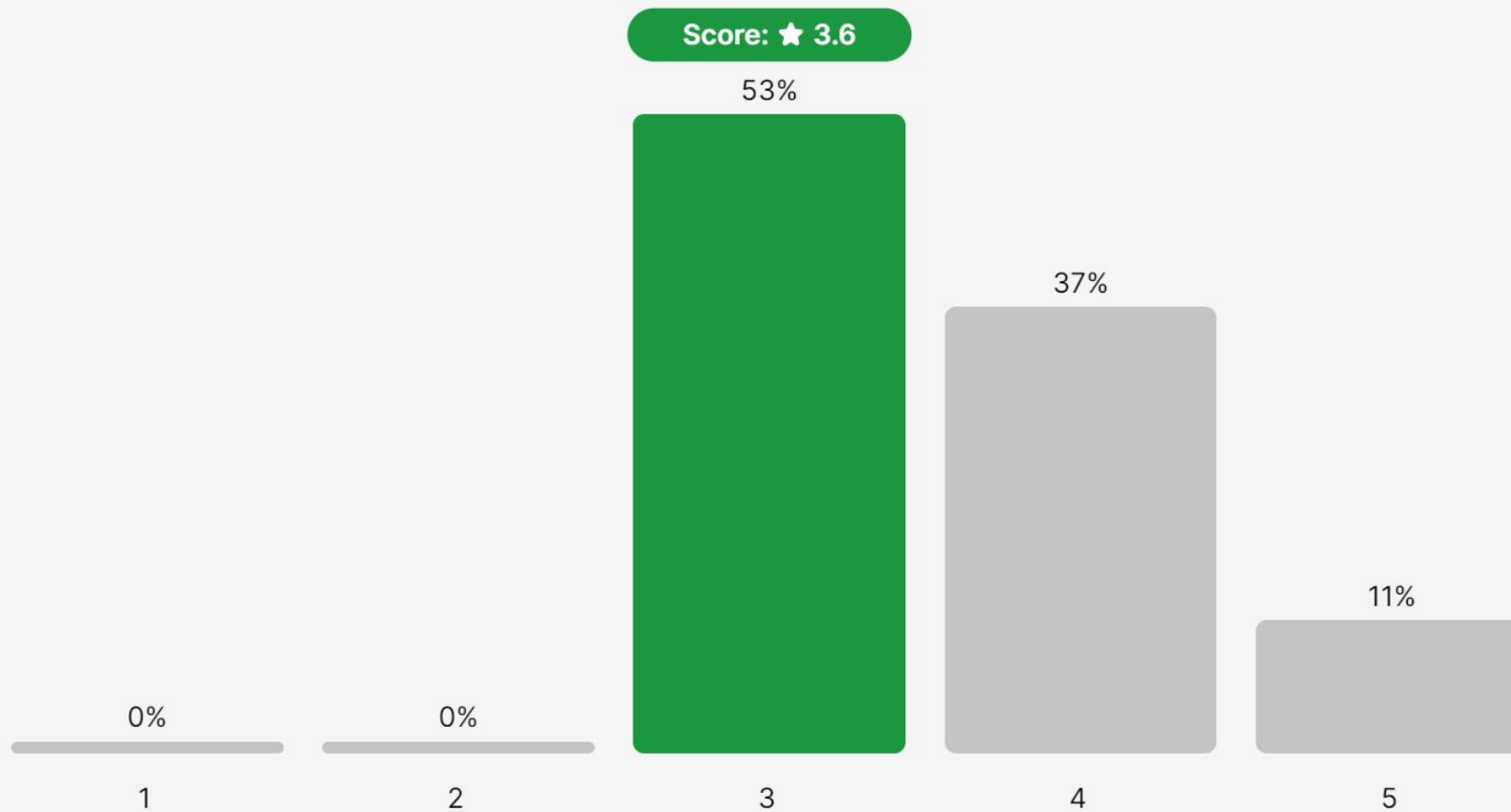

Join at
slido.com
#2886 614

Zet alle gebiedsexperten en beheerders fysiek samen in een "huis van de toekomst"

1 - heel slecht idee 5 - heel goed idee

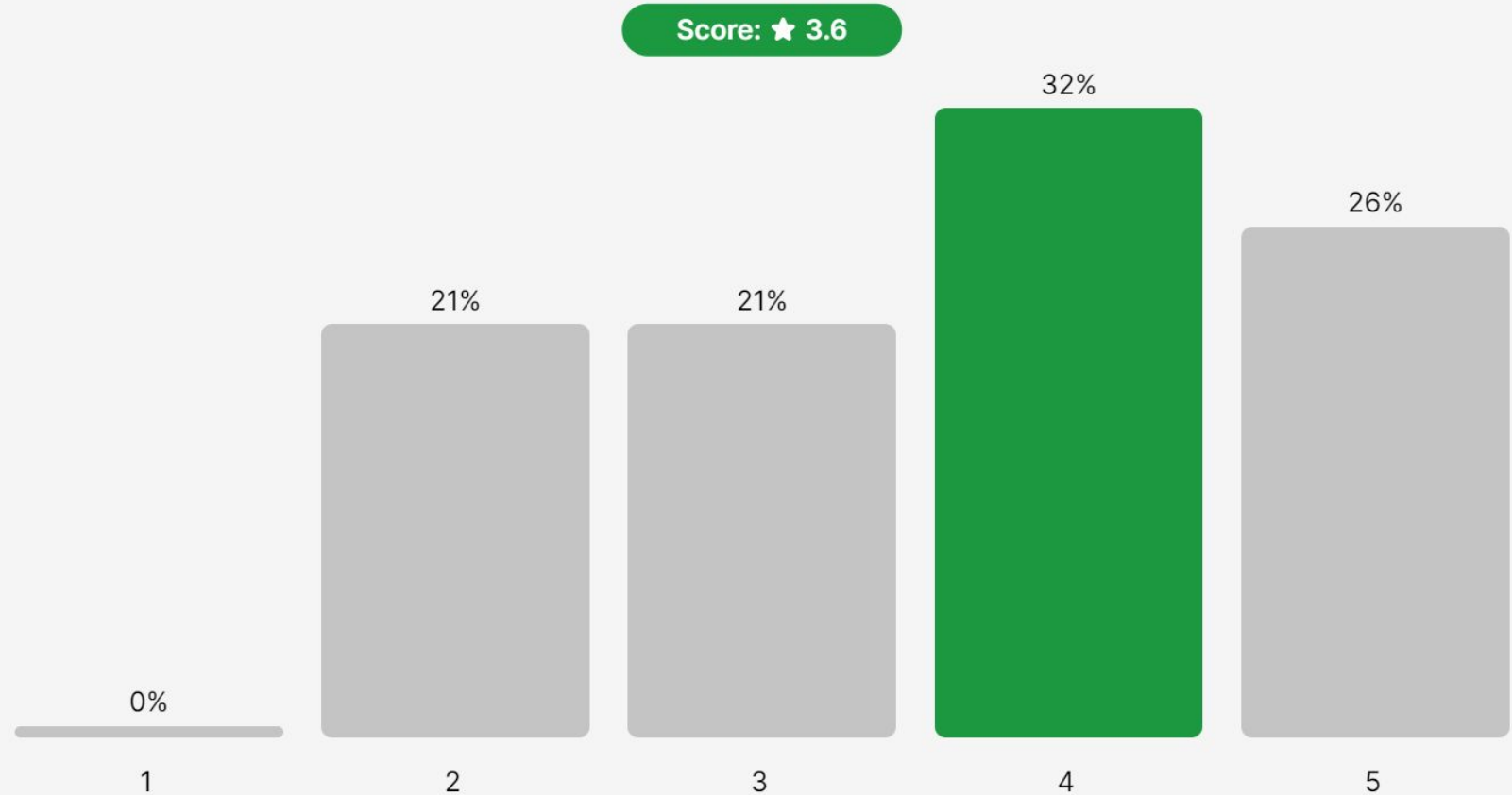

het HART van het IWB ligt bij de bekkens/waterschappen. Zij moeten de beleidsVISIE uitwerken en daar mensen en middelen voor krijgen.

1 - helemaal oneens 5 - helemaal eens

Join at
slido.com
#2886 614

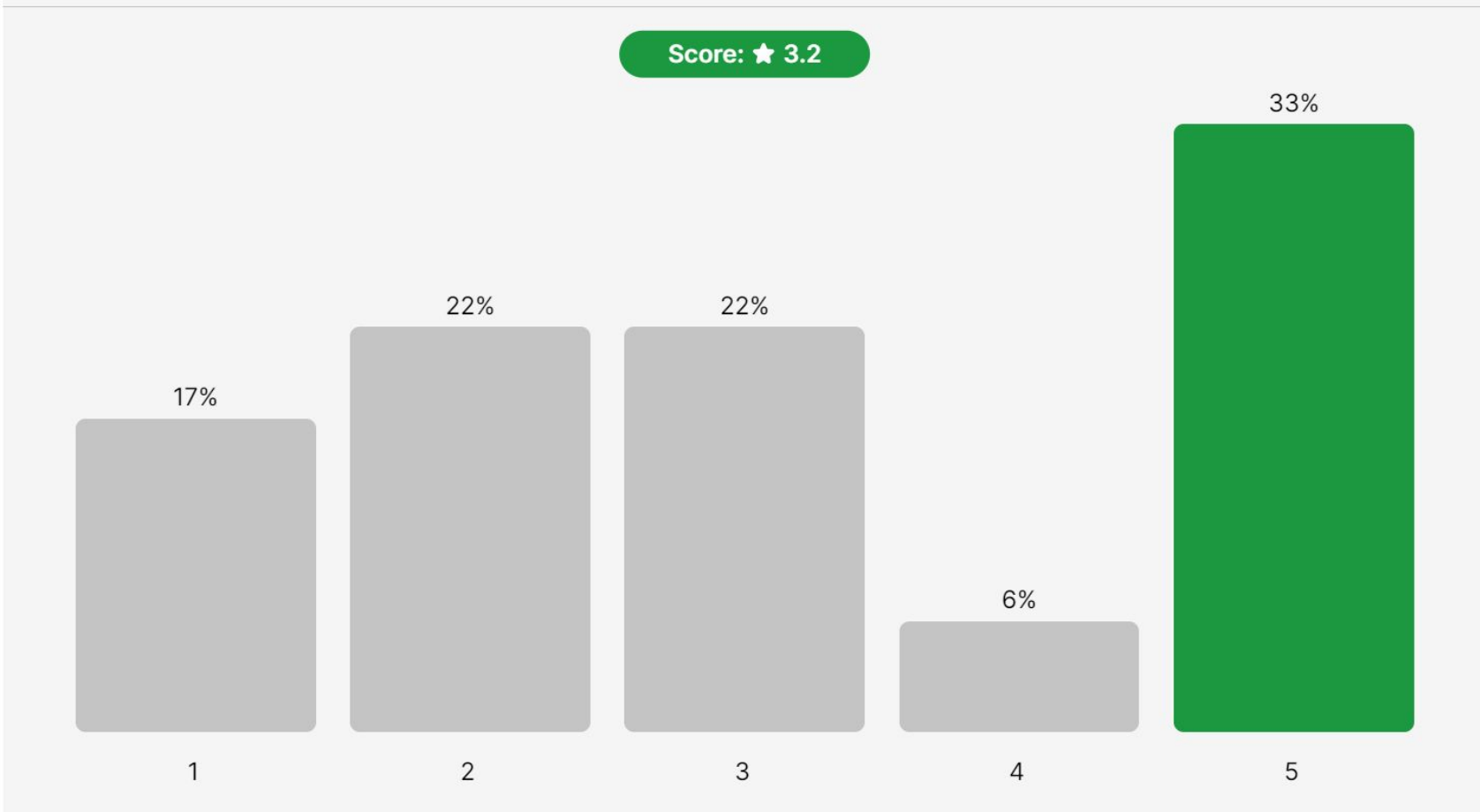

Join at
slido.com
#2886 614

Verschuif een deel van de middelen van waterzuivering naar systeemherstel.

1 - helemaal oneens 5 - helemaal eens

Score: ★ 3.2

Natuurrapport

2023

SAMEN WERKEN AAN HET VLAAMSE
BIODIVERSITEITSBELEID VAN DE TOEKOMST

BEDANKT

UITDAGING 1: SCHADE DOOR DROOGTE EN
OVERSTROMINGEN BEPERKEN

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Vlaanderen
is wetenschap

Vlaams Parlement, 18 september 2023